

nogen Dom, idet dette Spørgsmaal efter min Formening kun har Betydning, forsaavidt som Loven kan, som det flere Gange er udtalt, betragtes som en Overeenskomstslov. Jeg forstaaer nu ikke rigtigt, hvilken Betydning man lægger i denne Betegnelse „en Overeenskomstslov.“ For at et Lovforslag skal kunne blive til Lov, er det jo nødvendigt, at det bliver vedtaget af begge Rigsdagens Afdelinger og endelig vinder Regjeringens Tilslutning, og man kan saaledes paa en vis Maade sige, at der foreligger og altid vil foreligge en Slags Overeenskomst, men det er vel egentlig ikke dette, der har kunnet været meent med Udtrykket: „en Overeenskomstslov“; man har vel her tænkt sig en Overeenskomst imellem de i dette Lovforslag nærmest interesserede Parter, mellem Godseierne paa den ene Side og Fæsterne paa den anden. En saadan Overeenskomst kan imidlertid ikke træffes her i Thinget, eller i det Hele taget i Rigsdagen, uagtet der i begge Thingene sidder Repræsentanter, som høre til begge de to nævnte Samfundsklasser, thi de møde ikke i Rigsdagen med noget Mandat fra disse Classer til at optræde paa deres Vegne. Jeg forstaaer altsaa Betydningen af Udtrykket „Overeenskomst“ saaledes, at man dermed har meent, at det var ønskeligt, at Loven blev vedtagen af Rigsdagens Afdelinger i en saadan Form, at den kunde vinde Tilslutning fra begge disse Samfundsklasser, men det forekommer mig nu, at man kun vanskeligt kan forudsætte en saadan Tilslutning, hvorledes end Loven bliver affattet, naar der i den handles om at udøve en bestemt Evang imod den ene Part, nemlig Evang til at afhænde Eiendommen ved indtrædende Fæstledighed. Det er ganske vist, at der ved Affattelsen af Loven kan blive taget saadanne Hensyn, at denne Evang kan forekomme den ene Part noget mindre modbydelig, end den under andre Omstændigheder vilde være, men det foreligger ikke her for mit Vedkommende. Hvad der nærmest foreligger, er Spørgsmaalet om, hvorvidt det høie Thing er gaaet ind paa Regjeringens Forslag eller ikke, om det har antydet at ville være villig til at gaae den Bet, Regjeringen har stillet som Betingelse for, at den kunde slutte

sig til et Lovforslag, der tilføjede Løsningen af Fæstespørgsmaalet. Det er udtalt af mig ved Sagens 2den Behandling, at jeg paa et vist Punkt har seet en Indgaaen paa Regjeringens Forslag, nemlig med Hensyn til Med-eiendomsretten. Man har ved Lovforslagets Behandling udfkudt de Udtryk, i hvilke Regjeringen saae en bestemt Anerkjendelse af Fæsternes Med-eiendomsret; men derimod er man ikke gaaet ind paa Regjeringens andet Forlangende om en uobliffelig Frigjørelse af den Jord, som blev afhændet ved Evangsauktion, hvorimod man er bleven staaende ved den Bestemmelse, som er slaaet fast ved Loven af 19de Februar 1861 for den Fæstegrund, der ved frivillige Afhændelser overgaaer til Selveiendom; man har fastholdt, at den gamle Selveierfrihed først kan indtræde efter 20 Mars Forløb for de Steder, som afhændes ved Evangsauktion. Det er udtalt af den ærede Stiller af Lovforslaget, at der for hans Vedkommende var en meget nøie Forbindelse mellem Bestemmelsen i Lovens § 1 og Bestemmelsen i den oprindelige § 14, som nu bliver § 13, men saaledes kan jeg ikke betragte Sagen; jeg maa lægge Hovedvægten paa, at Friheden for Fæstegods, som afhændes ved tvungen Auktion, strax indtræder. Regjeringen fremkom allerede ved Lovens 1ste Behandling med sin Udtalelse. Der har været reist Tvivl om, hvorvidt Regjeringens Standpunkt i denne Sag virkelig kunde forsvares, hvorvidt man kunde sige, at Regjeringen, naar den havde Grundlovens Bestemmelser for Die, kunde gaae saa langt, som den er gaaet, og denne Tvivl er ikke reist af Personer, som nærmest maatte antages at være interesserede i denne Lovs Fremme. Det er muligt, at den kan være reist fra Godseiernes Side, men det er idetmindste ikke udtalt for mig, hvorimod den er reist fra en heel anden Side, nemlig fra anerkjendt dygtige Lovkyndige. Jeg troer imidlertid vedblivende, at det Standpunkt, Regjeringen har indtaget, maa kunne forsvares, og det er en Selvfølge, at naar ikke samtlige Ministre havde havt denne Overbeviisning, var man ikke fremkommen med den Udtalelse, som jeg ved 1ste Behandling havde den Ære at fremsøre for det høie Thing.